

СЛАВУТИЧ

СОБЫТИЯ ■ ПОЛИТИКА ■ ЭКОНОМИКА ■ КУЛЬТУРА ■ ВСЕ ПРОГРАММЫ ТВ ■ ОБЪЯВЛЕНИЯ

ЕЩЕ РАЗ ОБ ОЗДОРОВЛЕНИИ В 2003 ГОДУ

Несмотря на неоднократные публикации в местной прессе и объявлениях по телевидению многие жители нашего города вообще не владеют информацией о порядке оздоровления и выплаты компенсации за неиспользованную путевку.

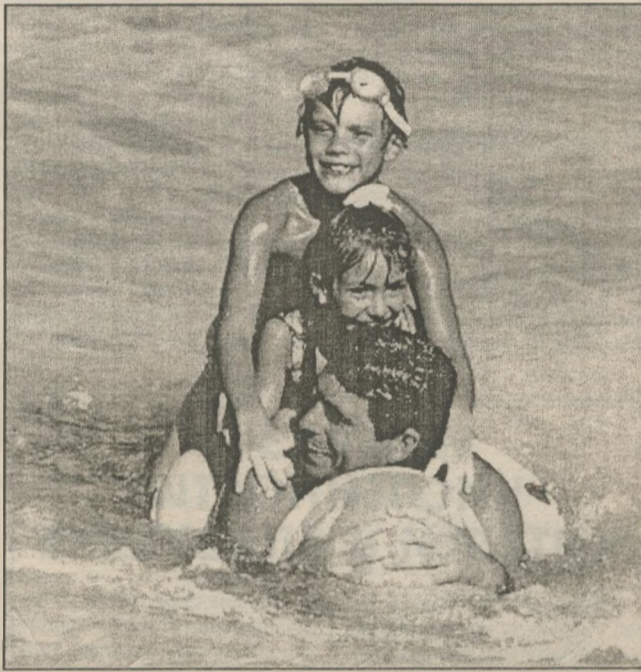
Хочу еще раз рассказать об этом и попросить сограждан быть внимательнее, самим активнее проявлять интерес к тем льготам и компенсациям, которые им положены и о которых мы им стараемся напоминать ежегодно.

В связи с 50%-ным финансированием годовой потребности по чернобыльским выплатам, ситуация с оздоровлением в этом году немного ухудшилась по сравнению с 2002 годом.

По графику Киевской ОГА в 2003 году нам было выделено 255 путевок в оздоровительные лагеря, которые распределялись по школам, 641 путевка в санатории для детей, которые находятся на диспансерном учете в МСЧ, эти группы комплектовали участковые педиатры. 229 путевок было запланировано пострадавшим 1 — 2 категории, в т.ч. для лечения заболеваний желудочно-кишечного тракта — 148, сердечно-сосудистой и нервной систем — 39, органов движения и органов дыхания — 42 путевок. Путевки "мать и дитя" (дети до 10 лет) выделено 47, в т.ч. для лечения органов дыхания — 24, желудочно-кишечного тракта — 18, органов зрения и опорно-двигательного аппарата — 5. Конечно же, количества путевок недостаточно, чтобы оздоровить всех желающих, поэтому прошу прощения, если чья-то очередь не подошла в этом году, в следующем году нужно обновить справки и перерегистрироваться.

Еще раз напоминаю порядок выдачи путевок. Справки от врача на получение путевки принимаются в нашем отделе и ставятся на очередь с января нового года. Для получения компенсации за неиспользованную детскую путевку родителям не позднее 15 октября с.г. необходимо написать заявление для школьников (до 18 лет) — в школу, для дошкольников — в наш отдел. Без справки о том, что родители письменно обращались за путевкой, но не получили ее, компенсация выплачиваться не будет.

Информацию по вопросам предоставления льгот и компенса-

ций согласно Закону Украины "О статусе и социальной защите граждан, которые пострадали вследствие Чернобыльской катастрофы" вы всегда можете получить лично в нашем отделе или по телефонам 2-15-22, 3-00-64.
Н.М.АНТИПОВА, заведующая отделом по делам защиты населения от последствий аварии на ЧАЭС

г.Славутич
Рижский квартал 14
тел. 2-84-66

СТЕКЛО

СТЕКЛОБЛОКИ МЕБЕЛЬ ИЗ СТЕКЛА
СТЕКЛОПАКЕТЫ

ЗЕРКАЛА

НА ОСНОВЕ СЕРЕБРА
БЕЗВОЗДУШНОЕ
ЦВЕТНЫЕ

г.Чернигов, ул.Циолковского 32
тел/факс (0462) 101-747

ПРОДАЖА

ВАЗ, УАЗ, ИЖ, Daewoo, Opel
ГАЗель, Таврия, TOYOTA, SAAB
KIA, HYUNDAI, SUBARU
NISSAN

УСЛУГИ

Антикоррозионная обработка
DINITROL,
установка магнитол,
сигнализаций
с гарантией,
замков MUL-T-LOCK

УКРАИНСКИЙ АВТОМОБИЛЬНЫЙ ХОЛДИНГ
Черниговский филиал пр-т Победы, 70 тел. 10-62-10, 2-81-04

Кредитный союз "Народная воля"

КРЕДИТ

на покупку в любом магазине города за 30 минут

телевизора, компьютера, холодильника, стиральной машины, стройматериалов

ПРИ ОФОРМЛЕНИИ ВТОРОГО И ПОСЛЕДУЮЩИХ КРЕДИТОВ:
Первый платеж 0,0 грн.
Процентная ставка уменьшается:

- второй кредит -20%
- третий кредит -30%
- четвертый кредит -40%
- пятый кредит -50%

от базовой ставки кредитования

кредит на покупку компьютерной техники ПОД 6% годовых

г.Чернигов, ул.Гетьмана Полуботка, 8-А, т. 101-538, 101-258
РАБОТАЕМ БЕЗ ВЫХОДНЫХ

ОТДЫХ на Черном море на любой вкус

Экскурсии на о.Буя
Поездки в г.Одессу
Суперрыбалка
Проживание в пансионате

ЭКСКЛЮЗИВ

112 грн/сутки без питания
30-35 грн/сутки с питанием
120 грн - проезд автобусом "Mercedes"

г.Чернигов, ул.Коцюбинского, 49-а, оф.101
(за гост. "Десна") т.8(0462)164-634, 8(067)732-80-77

Разместите Рекламу в газете

Вы устали от поиска деловых партнеров? Мы поможем сэкономить ваше время и деньги!

(0462) 17-44-33

000 "Черниговторцветмет"

КУПИТЬ ДОМ

ЧЕРНЫХ И ЦВЕТНЫХ МЕТАЛЛОВ

У предприятий, организаций и частных лиц. Осуществляем своими силами демонтаж и порезку дома

ПО ВЫСОКИМ ЦЕНАМ

ул.Борисенко, 47
Тел.2-61-31, 2-50-19

НОВЫЙ МЕБЕЛЬНЫЙ САЛОН

БЕЖИВАН

- постельное белье
- матрасы
- подушки
- одеяла
- шторы
- гардины
- светильники

Пр. Победы, 104, т.164-619

г.Чернигов, ул. 50 лет ВЛКСМ, 58, тел.:(04622) 2-41-43, (0462) 106-331

Черниговская фирма

ПОСТОЯННО ЗАКУПАЕТ АКЦИИ "ЦЕНТРЭНЕРГО"

по цене 1 грн. за шт.

Акции налогом не облагаются

8(0462) 10-16-19
8(04622) 3-01-72

СТРОИТЕЛЬНО-ОТДЕЛОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

СТАНДАРТ

ОТКРЫТИЕ - 1 АВГУСТА ПО НОВОМУ АДРЕСУ:
ул. 50 лет СССР, 5 (возле автовокзала "Нива")
тел. (04622) 3-60-78, (0462) 101-783

До 5 августа - сюрпризы и скидки до 25%

СТАНДАРТ

ПРЕДЪЯВИТЕЛЮ КУПОНА

СКИДКА 5%

ул. 50 лет СССР, 5 (возле автовокзала "Нива")
скидка действует до 31 августа 2003г.

ЕКСПЕРТИ РАДИ ЄВРОПИ В УКРАЇНІ

8 — 12 липня 2003 року Автономну Республіку Крим відвідала 3 експертна місія з питань місцевих фінансів та міжбюджетних відносин, в рамках виконання завдань пункту 2.4 "Зміцнення місцевої демократії" Спільної програми співробітництва між Європейською комісією та Радою Європи для зміцнення демократичної стабільності в Україні.

Спільна програма була розроблена відповідними директоратами Ради Європи у тісному контакті з міністерствами та відомствами України, насамперед Міністерством юстиції України. Метою Спільної програми є допомога Україні у виконанні зобов'язань, взятих при вступі до Ради Європи, а також загалом сприяння демократизації українського суспільства та впровадженню європейських норм та стандартів.

До складу робочої групи експертів Ради Європи увійшли: Мартин Приєдитис — адміністратор Головного департаменту з правових питань Секретаріату Ради Європи, Жерар Марку — експерт Ради Європи, Володимир Удовиченко — міський голова Славутича, член делегації України в Конгресі місцевих та регіональних влад Європи, експерт Ради Європи, Андрій Гук — начальник відділу Секретаріата делегації України в Конгресі місцевих і регіональних влад Європи.

Програма місії передбачала перебування гостей у Сімферополі та Ялті. Зустрічі пройшли у Верховній Раді Автономної Республіки Крим, Сімферопольській та Ялтинській міських радах, Ялтинській податковій адміністрації.

Центр інформації та зв'язків з громадськістю

ПРО СТАН СТЯГНЕННЯ ЗАБОРГОВАНОСТЕЙ ЗА КОМУНАЛЬНІ ПОСЛУГИ, НАДАНІ КП "УЖКГ"

Як відомо, на протязі декількох років у місті складалася важка ситуація з оплатою житлово-комунальних послуг, наданих комунальним підприємством "Управління житлово-комунального господарства". Внаслідок тривалої несплати за вказані послуги, утворилася значна сума заборгованостей. Тож зрозуміло, що керівництво КП "УЖКГ" звернулося до суду, щодо захисту своїх інтересів та повернення заборгованих коштів.

Станом на липень 2003 року у відділі державної виконавчої служби Славутицького міського управління юстиції на виконання знаходиться 66 виконавчих документів про виконання рішень суду та стягнення боргів на користь КП "УЖКГ", на суму більшу за 170 тис. грн.

Слід відмітити, що деякі боржники, отримавши копію постанови про відкриття виконавчо-

го провадження, добровільно виконали рішення суду у встановлений постановою строк та сплатили заборгованість.

Щодо боржників, які у встановлений строк добровільно не виконали рішення суду, державними виконавцями відділу державної виконавчої служби було невідкладно розпочате примусове виконання таких рішень відповідно до Закону України "Про виконавче провадження".

Відділом державної виконавчої служби було проведено ряд заходів щодо примусового виконання рішень (накладено арешти на квартири, автотранспортні засоби та на інше майно боржників).

Надалі майно на яке накладено арешт, буде реалізовуватись згідно з здійсним законодавством.

Славутицьке міське управління юстиції

ПРО ХІД ВИКОНАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ "ДІТИ УКРАЇНИ"

(Закінчення.
Початок у №29, 30)

На запобігання дитячій бездоглядності, безпритульності, бродяжництву та правопорушенням серед неповнолітніх спрямовані заходи діючих профілактичних програм:

- Комплексна програма профілактики злочинності.
- Програма з питань запобігання дитячій бездоглядності.
- Програма заходів щодо зміцнення морального виховання дітей та підлітків.
- Програма патріотичного виховання школярів.

Спільно з ССН та КМСН працівниками закладів освіти здійснюється соціальний супровід неповнолітніх, схильних до правопорушень, та тих, що перебувають у функціонально неспроможних сім'ях. На внутрішніх обліках ЗОШ-1 — 4 перебуває 112 неповнолітніх.

Особливої уваги надано неповнолітнім, які не відвідують школу, жебракують, вживають алкоголь, наркотичні або психотропні речовини. На особливому контролі класних керівників, соціальних педагогів, адмініст-

рації закладу — відвідування уроків цими учнями, зайнятість у позаурочний час, умови перебування й виховання в сім'ї. З цієї метою проводяться операції "Урок", рейди-перевірки умов утримання дітей в сім'ях (що фіксуються у відповідних актах), профілактичні рейди спільно з ССН та працівниками міліції з метою відпрацювання неформальних місць концентрації молоді.

Соціально-психологічними службами навчальних закладів здійснюється індивідуальне консультування учнів, які потребують посиленої уваги ("Мотиви наших вчинків"), діагностування (тест Басса-Дарка), консультування педагогів та батьків, проводяться соціометричні зрізи.

Відбулися шкільні Ради профілактики (щомісяця), проведено бесіди з батьками, чий діти мають пропуски уроків без поважних причин, винесені офіційні попередження, призначені контрольні терміни. За фактами порушення Закону України "Про освіту" направлені матеріали до КМСН та інформаційні листи до ССН.

А ТЫ ЗАРЕГИСТРИРОВАЛСЯ В ФОНДЕ СОЦИАЛЬНОГО СТРАХОВАНИЯ ОТ НЕСЧАСТНЫХ СЛУЧАЕВ НА ПРОИЗВОДСТВЕ И ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ ЗАБОЛЕВАНИЙ?

Два года назад начал свою работу Фонд социального страхования от несчастных случаев на производстве и профессиональных заболеваний в Украине (далее Фонд). В настоящее время в Славутичском отделении Фонда зарегистрировано 560 страхователей. Но, к сожалению, стопроцентной регистрации достичь пока не удается. Некоторые руководители предприятий и физические лица, имеющие наемных работников, почему-то считают, что "Закон об общеобязательном государственном социальном страховании от несчастных случаев на производстве и профессиональных заболеваний в Украине" их не касается. Почти 15 процентов страхователей из тех, кто все же зарегистрировался, так и "растворились в воздухе", не сообщая координаты своего местонахождения.

4 февраля 2003 года вступил в силу Закон Украины "О внесении изменений в некото-

рые законодательные акты Украины об общеобязательном государственном социальном страховании" №429-IV. Согласно этому Закону, в соответствии со ст. 244-10 Кодекса Украины об административных правонарушениях, органам Фонда дано право накладывать административные взыскания на должностных лиц предприятий, учреждений, организаций и физических лиц, имеющих наемных работников, за нарушение срока регистрации, несвоевременную оплату страховых взносов, несвоевременное информирование рабочих органов Фонда о численности работников, смене технологии работ, виде деятельности предприятия или его ликвидации и за несвоевременное сообщение о несчастном случае на производстве.

В настоящее время, в связи с принятием Закона Украины "О внесении изменений в некото-

несчастного случая на производстве и профессионального заболевания, вызвавших потерю трудоспособности" № 660-IV, Фонд проводит работу по присвоению страхователям новых страховых тарифов, согласно видам экономической деятельности в соответствии с Государственным Классификатором ДК 009-96 "Классификация видов экономической деятельности" (далее КВЭД). Однако еще не все предприятия прошли перерегистрацию в Управлении статистики и не имеют кода по КВЭД. В таком случае Фонд имеет право отнести предприятие к тому или иному классу профессионального риска по своему усмотрению. Поэтому тем страхователям, у которых нет кода деятельности по КВЭД или поменялся вид деятельности, необходимо обратиться в отделение Фонда по вопросу определения нового страхового тарифа. Перерасчет суммы страховых взносов проводит страхователь после получения уведомления об отнесении

страхователя к классу профессионального риска производства, которому отвечает его основная деятельность, и о размере страхового тарифа и считается суммой страховых взносов, срок оплаты которых не наступил, в течение десяти календарных дней со дня получения уведомления. Если сумма страховых взносов, оплаченная страхователем за отчетный период, превышает сумму страховых взносов, начисленную по новым страховым тарифам, то разница между суммами зачисляется в счет оплаты следующего периода.

Убедительная просьба к руководителям предприятий, учреждений, организаций и физическим лицам, имеющим наемных работников, срочно забрать уведомления!

По всем вопросам обращаться в отделение Фонда по адресу:

Киевский квартал, 14, телефоны: 2-96-66, 2-96-67

ЕЩЕ РАЗ О ЧИСЛЕННОСТИ ЖИТЕЛЕЙ В СЛАВУТИЧЕ

Неожиданно активный интерес у наших читателей вызвали опубликованные в прошлом номере нашей газеты статистические данные о количестве жителей, демографических и миграционных процессах в городе.

Я обратилась к начальнику отдела Татьяне Суворовой, и она охотно пояснила ситуацию:

— Никаких ошибок в нашей статистике нет. Просто последняя перепись населения проводилась еще в конце 80-х годов, и все наши расчеты мы основывали на них.

Результаты же переписи 2001 года были опубликованы в газете "Теледень-Славутич" от 8 мая 2003 года, № 19 (211).

В 3-м номере газеты от 16 января 2003 года была указана численность населения на 1 января 2003 года — 24 809 человек, без учета данных переписи 2001 года.

По итогам переписи, население города Славутича составляет на 1 января 2003 года 24 310 человек.

Разница составляет 499 человек.

Согласно этим же сведениям, население города Славутича на 1 июля 2003 года — 24 284 человека, против 24 364 по состоянию на 1 июля 2002 года (с учетом переписи).

Разница составляет 80 человек.

Майя РУДЕНКО

МАНІПУЛЯЦІЇ "АВАЛЮ"

24 червня 2003р. працівник Чернігівської обласної дирекції банку "Аваль" Володимир Сидорович давав інтерв'ю для місцевого телебачення з питань обслуговування працівників Чорнобильської станції зарплатними платіжними картками.

"Задоволення" від перегляду цього інтерв'ю я отримала повернувшись у місто з відпустки, чим і пояснюється таке запізнє висвітлення своєї точки зору.

На питання журналіста, чому працівники атомної станції в банкоматах "Промінвестбанку" отримують зарплату на день раніше, чим в банкоматах "Авалю", пан Володимир, не довго думаючи, відповів, що причиною цього є затримка перерахування коштів Славутицьким відділенням Державного казначейства, котрі, виходячи із його слів, були зараховані на рахунок "Авалю" наприкінці дня, о 17 год. 45 хв. Дозвольте Вам відповісти, що це звичайна маніпуляція фактом, тому що, перерахування на банкомати "Промінвестбанку" та

"Авалю" 23.06.2003р. було здійснено одночасно о 15 год 51 хв 14 сек, про що свідчать документи операційного дня відділення.

Кошти, які перераховані до ПІБ, оброблені цим банком о 17 год 05 хв (згідно з інформацією ПІБ). Банк "Аваль", за Вашими словами, приступив до обробки цих коштів лише о 17 год 45 хв.

Якщо в цих рівних умовах "Промінвестбанк" і здійснює зарахування на картки працівників атомної станції в той же день, то треба віддати їм належне та признати в цьому свою неспроможність.

Вважаю, що працівники Чорнобильської атомної станції мають право знати істину щодо своєї заробітної плати, і в цьому питанні обов'язок банківського службовця — бути якщо вже не чесним, то хоча б порядним, шановний добродію з "Авалю".

Т. БОЖКО,
начальник відділення
Державного казначейства
у м.Славутичі

СЄЗ "СЛАВУТИЧ": О РАБОТЕ В ПЕРВОМ ПОЛУГОДИИ 2003 ГОДА

В настоящее время специальная экономическая зона "Славутич" насчитывает 30 субъектов с инвестиционными проектами с общей сметной стоимостью 83 295,11 тыс. долл. США. Полная реализация проектов предполагает создание 1828 новых рабочих мест. За пять месяцев текущего года зарегистрировано два новых субъекта СЄЗ: украинско-чешское ООО "Квинтет-Украина" (с инвестиционным проектом "Создание предприятия по производству кронен-пробки") и ООО "Отраслевой центр внедрения" (с инвестиционным проектом производства систем автоматической идентификации подвижного железнодорожного состава Украины). Примечательно, что количество зарегистрированных субъектов в 2003 году абсолютно совпадает с их количеством за аналогичный период прошлого года. С начала реализации инвестиционных проектов на территорию СЄЗ привлечены инвестиции на сумму

21489,60 тыс. долл. США, завезено и смонтировано оборудования на сумму более чем 43654,20 тыс. грн., стоимость купленного сырья и материалов для обеспечения производства составила 43 804,3 тыс. грн. В сравнении с привлеченными инвестициями за аналогичный период прошлого года сумма инвестиций в 2003 году уменьшилась на 12%. По состоянию на 1 июня 2003 года в рамках СЄЗ "Славутич" создано 540 новых рабочих мест, за июнь 2003 года — одно новое рабочее место (ООО "Возрождение Полесья"). В то же время уменьшилось количество рабочих мест такие предприятия, как ЗАО "Еврофлекс" (2 места), славутичский филиал ООО "НВП ОМІТех" (1 место), филиал "Шепри", ООО "Производственно-коммерческая фирма "Славутич-продукт". В то же время есть смысл отметить, что за 5 месяцев 2003 года создано 47 рабочих мест, что на 35 мест больше, чем за аналогичный период 2002 года.

СПРАШИВАЙТЕ — ОТВЕЧАЕМ

Вопрос: Можно ли включить налог на рекламу в валовые расходы предприятия?

Ответ: Да, можно. На основании ст.15 Закона Украины "О системе налогообложения" от 25.06.1997г. № 1251-XII (с изм. и дополн.), налог на рекламу относится к местным налогам, а на основании пп 5.2.5 п. 5.2 ст.5 "О налогообложении прибыли предприятий" в редакции от 22.05.97г. №283/97-ВР (с изм. и дополн.), в валовые расходы предприятия включаются суммы внесенных (начисленных) налогов, сборов (обязательных платежей).

Вопрос: Включаются ли в валовым затратам суммы индексации по заработной плате?

Ответ: Согласно п.5.6.2 ст.5 Закона Украины "О налогообложении дохода предприятий" (в редакции Закона Украины от 22 мая 1997 года № 283/97-ВР (с изм. и дополн.) от 28.12.1994 г. № 334/94-ВР дополнительно к выплатам, предусмотренным подпунктом 5.6.1 этой статьи, в состав валовых расходов плательщика налога включаются обязательные выплаты, а также компенсация стоимости услуг, которые предоставляются работникам в случаях, предусмотренных законодательством, а также взносы плательщика налога на обязательное страхование жизни или здоровья работников в случаях, предусмотренных законодательством.

Информация предоставлена операторами "Горячей линии" Славутича.

ИЗБРАННЫЕ МЕСТА ИЗ ПЕРЕПИСКИ ГРАЖДАН И ОФИЦИАЛЬНЫХ ЛИЦ

Не успела увидеть свет публикация о том, что с 1 июля текущего года из структуры квартплаты выводится оплата работы внутреннего освещения подъездов, как в редакции раздался звонок и славутичанин Аркадий Боков предложил встретиться и ознакомиться с имеющимися у него документами, подтверждающими явное несоответствие сути проблемы, изложенной начальником КП УЖКХ Владимиром Печерским. Естественно, мы договорились о встрече. Предоставленные Аркадием Аркадьевичем документы настолько заинтересовали редакцию, что мы решили опубликовать наиболее любопытные выдержки из них. Полный пакет документов имеется в редакции.

ПИСЬМО ПЕРВОЕ. ДЕЛИКАТНОЕ. ЯНВАРЬ 2003 ГОДА

"Уважаемый Владимир Анатольевич!

Обращаюсь к Вам с просьбой о восстановлении круглосуточного режима освещения места общего пользования (тамбура). Существование вопроса:

Освещение помещения тамбура, куда выходят входные двери квартир №№ 29 и 30, с октября месяца 2002 г. переведено на режим освещения лестничных клеток, т.е. в дневное время, когда освещение лестничных клеток отключается, то отключается и освещение тамбура. Обращаю Ваше внимание на то, что в тамбуре нет естественного освещения, как на лестничной площадке, и в дневное время там темно, что и показали замеры освещенности, проведенные Санитарно-эпидемиологической станцией № 5. Протокол № 12/9 от 3.1.01.2003г. прилагается.

На мои просьбы о включении освещения по телефону 081 диспетчер настойчиво предлагает подключить лампочку к моему или соседскому квартирному счетчику. Считаю такой подход не совсем правильным. Прошу разобраться в этом вопросе и ответить по существу.

Приложение: Копия протокола ОС № 1 2/9 от 3.1.01.2003г на 2-х листах."

Протокол измерения освещенности, подписанный инженером-физиком Мельником О.А., подтверждает, что при полностью открытых дверях тамбура естественная освещенность в нем равняется 0 люкс — при норме 20.

ОТВЕТ. 27 ФЕВРАЛЯ 2003 ГОДА

"Уважаемый Аркадий Аркадьевич!

Нами рассмотрено Ваше заявление в отношении круглосуточного освещения коридора Вашего этажа в жилом доме №5 Киевского квартала. Круглосуточное освещение коридора до октября 2002 года осуществлялось в нарушение проекта, что вело к увеличению расхода электроэнергии по сравнению с нормативным. В соответствии со СНИП 12.08.01-9 г допускается отсутствие освещения коридоров, примыкающих к лестничной клетке, если их длина не превышает 12 м. В Вашем случае, согласно проекту, освещение коридоров осуществляется через реле времени в вечерние и утренние часы. Мы понимаем, что это решение является не самым удачным и ведет к определенному дискомфорту. Но в настоящее время предприятие не имеет средств на внедрение более экономичной и эффективной системы освещения коридоров жилых домов. При желании жильцов установить круглосуточное освещение коридоров за свой счет КП "УЖКХ" готово оказать необходимую техническую помощь. Директор Печерский В.А."

Далее в УЖКХ поступает следующее письмо, в котором А. Боков указывает начальнику УЖКХ, что СНИП с таким номером в природе отсутствует, и просит сообщить подлинный номер документа, на который дается ссылка. Заметим для ясности, что работа г-на Бокова непосредственно связана со строительством, поэтому

проверить соответствие названию документа ему вполне по силам. Ответа на свое письмо он не получает и обращается в организацию с завлекательным названием — "Черниговгражданпроектреконструкция", к его директору Роберту Лившицу с просьбой: "Убедительно прошу Вас дать разъяснение на следующий вопрос: "Какой режим горения предусмотрен проектом для ламп, расположенных в коридорах, соединяющих входные двери квартир с лестничной клеткой?" Почему именно туда — да потому, что дома нашего Киевского квартала построены по проектам именно этого учреждения. Ответ заслуживает быть опубликованным полностью."

"На ваш письменный запрос сообщая: согласно п. 8.1 БСН59-68 "Нормы проектирования" управление рабочим освещением поэтажных коридоров жилых домов серии ЧН-94, имеющих естественное освещение, должно осуществляться устройствами для кратковременного включения освещения с выдержкой времени (1-я часть коридора). Вторая часть коридора, отделенная проемом, не имеет естественного освещения, поэтому в ней установлен светильник эвакуационного освещения

постоянного горения, для достижения необходимой освещенности 20 люкс согласно СНИП 11-4-79 п. 1076. (Естественное и искусственное освещение) Директор филиала Лившиц Р.С."

ПИСЬМО ВТОРОЕ, НЕДОУМНО-КОНСТРУКТИВНОЕ

В первом письме я просил Вас разобраться в вопросе отключения освещения и ответить по существу. Копия письма от 18.12.2003г. прилагается.

В своем ответе (Ваш исх. №57/02-472 от 27.02.2003г.) Вы сослались на несуществующий СНИП, и мне пришлось обратиться к Вам за разъяснением. В направленном Вам письме (Ваш входящий № 587 от 04.03.2003г.) я просил Вас привести не только полное название СНИПа, но и указать номер пункта в котором, по Вашему утверждению, говорится о том, что "допускается отсутствие освещения коридоров, примыкающих к лестничной клетке, если их длина не превышает 12 м". Копия письма прилагается.

Судя по тому, что я не получил, в течение месяца, никакого ответа, могу предположить, что Вам так и не удалось найти ни правильного названия СНИПа, ни пункта с подобным утверждением. Для дальнейшего разговора, привожу Вам, а также тем инженерным работникам, которые составляли ответ, полное название государственного документа: СНИП 2.08.01-89 "Жилые здания". (Технические нюансы СНИПа редакция сочла возможным опустить, но они достаточно убедительны.)

Обратите внимание, что во всех случаях речь идет об ограничении длины коридоров, не имеющих естественного освещения, и нигде не сказано о том, что их можно не освещать.

На основании приведенных выдержек из государственного документа СНИП 2.08.01-89 "Жилые здания", с уверенностью могу сказать, что Ваше утверждение о том, что "допускается

отсутствие освещения коридоров, примыкающих к лестничной клетке, если их длина не превышает 12 м", не соответствует действительности. Да и странно искать нормы освещенности в СНИПе, предназначенном для установления общих положений при проектировании жилых зданий, в то время как существует прямой документ СНИП 11-4-79 "Естественное и искусственное освещение". Вторично направляю Вам копию протокола №12/9 СЭС №5 от 31.01.2003г., где говорится о нарушении санитарной нормы освещенности при эксплуатации жилого здания.

Следующий пункт Вашего ответа содержит утверждение о том, что "круглосуточное освещение коридора до октября 2002 года осуществлялось в нарушение проекта". Я обратился к директору института "Черниговгражданпроектреконструкция" господину Лившицу Р.С., т.е. того самого института, который и проектировал эти дома серии ЧН-94, прокомментируйте Ваше утверждение и получите ответ, что указанные лампы, согласно проекту, должны гореть круглосуточно. Таким образом и это Ваше утверждение не соответствует действительности. Копию ответа (исх. №12/189 от 18.03.2003г.) директора института Лившица Р.С. прилагаю.

Ваше предложение подключить лампы освещения мест общего пользования (коридоров) к счетчикам жильцов считаю не только неприемлемым, но и оскорбительным, т.к. затраты на это уже входят в нашу квартплату, а Вы предлагаете оплачивать их еще раз. Однако, если из квартплаты эти затраты будут исключены, то я первый готов подключить указанные лампы к своему счетчику.

И последнее: если Вас интересуют приборы, позволяющие снизить расходы на потребление электроэнергии в десятки раз, и законными способами, то они существуют, и тех денег, которые Вы "назаконмили" варварским способом в течение полугодия (я еще умалчиваю о тех лампах, которые не светили годами и отключены вашими службами на междуэтажных площадках, на площадках перед мусоропроводами, а также вторых лампах в коридорах), вполне бы хватило на их приобретение и установку.

Ваше решение об отказе круглосуточного освещения коридоров приводит не только к "определенному дискомфорту", а является прямым нарушением норм проектирования, нарушением санитарных норм, нарушением правил пожарной безопасности и наносит как физический, так и моральный ущерб жителям города. А как Вы думаете, удастся ли Вам избежать ответственности, если кто-нибудь ударится головой о выступ в коридоре или, не дай Бог, в темном коридоре будет изнасилован ребенок? Я прокомментирую каждую строчку Вашего письма и, зная Вас как человека, болеющего за производство, могу сделать вывод, что Вас просто поставили ваши подчиненные.

Прошу в кратчайший срок восстановить освещение коридоров в проектом варианте и не заставлять нас, жителей Киевского квартала, обращаться за защитой своих прав в судебные

органы". (На обороте письма — подписи жильцов Киевского квартала.)

ОТВЕТ ВТОРОЙ, ЗАБАВНЫЙ

"На Ваше письмо вх. № 1025 от 06.05.2003г. по вопросу восстановления освещения сообщая: привязка жилых домов серии ЧН-94 в г. Славутиче была выполнена проектным институтом по гражданскому строительству "КиевЗНИЭП". Таким образом, Ваше обращение в институт "Черниговгражданпроектреконструкция" по поводу освещения приквартирных коридоров было не по адресу. На запрос в "КиевЗНИЭП" по поводу разночтения проектных решений освещения приквартирных коридоров в жилых домах 5-ти и 6 — 9-ти этажей, которые конструктивно выполнены одинаково, нами получен ответ, копия которого прилагается к настоящему письму. До октября месяца 2002г. в доме, где Вы проживаете, освещение было выполнено в соответствии с проектным решением. Но в связи с тем, что жильцы в большинстве квартир заменили проектные двери в приквартирные коридоры и установили индивидуальные замки, прекратив доступ электротехническому персоналу для осмотра и контроля освещения, включенного на группу постоянного горения, а также принимая во внимание имеющиеся факты хищения электроэнергии с этой группы, мы вынуждены были эвакуационное освещение переключить на включение через реле времени. В настоящее время мы готовы восстановить эвакуационное освещение в соответствии с проектным решением при условии свободного доступа в приквартирный коридор электротехническому персоналу ЖКЦ в любое время суток."

ПИСЬМО ПОСЛЕДНЕЕ, САТИРИЧЕСКОЕ. 13 ИЮНЯ 2003 ГОДА

"Уважаемый Владимир Анатольевич!

Наша переписка стала напоминать детективное чтение, и все потому, что Ваши подчиненные всеми силами пытаются запутать очевидное, выдать желаемое за действительное, а я вынужден, каждый раз, опровергать их с документами в руках.

К примеру, Ваш работник Лещинский пишет, что для выяснения режима горения ламп коридора я обратился "не по адресу", т.е. не в ту организацию. Специально поясню, что есть проектные организации, которые создают типовые проекты зданий, а есть проектные организации, которые эти типовые проекты привязывают к местности. И они, последние, не вправе самостоятельно изменять режим горения ламп, применительно к нашему случаю, ни их количество, ни их местоположение, т.к. понимают, что в этом случае будут нарушены авторские права разработчика, со всеми вытекающими отсюда последствиями. Однако ничто не

мешает им поменяться местами, но тогда уже будет создан другой проект и под другим названием. Та работа, которую выполнил институт "КиевЗНИЭП" по привязке моего здания к местности, да и других зданий Киевского квартала, меня вполне удовлетворяет. Так что упрек, относительно "адреса обращения", возвращаю его автору. Далее, Ваш запрос в "КиевЗНИЭП" по поводу "разночтения проектных (? решений и т.д.", судя по ответу, касался лишь устройства эвакуационного освещения приквартирных коридоров в домах разной этажности, и Вам совершенно правильно ответили, основываясь на нормативном документе ВСН 59-88. Там действительно говорится, что эвакуационное освещение предусматривается лишь в домах высотой 6 и более этажей. Странно, что Вашим специалистам, для выяснения подобных вопросов, понадобилось обращаться в проектные организации. Или они думают, что граждане, живущие выше 5-го этажа каждый раз, выходя из своей квартиры, совершают героические эвакуационные действия?

Давайте разберемся, что же такое эвакуационное освещение? Откроем действующий в Украине нормативный документ СНИП 11-79 "Естественное и искусственное освещение", и в разделе "Термины и определения", под пунктом 25, находим: "Эвакуационное освещение (аварийное) — освещение для эвакуации людей из помещения при аварийном отключении рабочего освещения". Как видите, СНИП четко указывает, что с начала должно быть рабочее освещение и только при его аварийном отключении должно включаться эвакуационное.

Рабочее же освещение — это освещение, которое обеспечивает нормируемые осветительные условия (освещенность, качество освещения), предусмотренные СНИП 11-4-79 "Естественное и искусственное освещение", т.е. те 20 люкс, о которых говорится в Протоколе СЭС № 12/9 от 31.01.2003, причем вне зависимости от этажа проживания. Я дважды прикладывал к своим письмам этот Протокол, но он упорно обходится молчанием с Вашей стороны. Неужели не ясно, что первично, что вторично? Какие цели преследуют Ваши специалисты, высказывая очередные "разночтения проектных решений"? Или Вы хотите убедить меня в том, что мои требования выполнить освещение в проектом варианте подрывают экономику УЖКХ? И это при том, что данные затраты до 01.07.2003 г. входили в расчет стоимости квадратного метра жилья и оплачивались жильцами.

Согласно СНИП 2.08.01-89 "Жилые здания" пункт 1.20, цитирую: "Лестничные клетки и лифтовые холлы должны быть отделены от помещений любого назначения и поэтажных ко-

ридеров дверями, оборудованными закрывателями, с уплотнением в притворах. Допускается предусматривать остекленные двери, при этом в зданиях высотой четыре этажа и более — с армированным стеклом". Обращаю внимание на слово "допускается". Оно-то как раз и говорит о том, что основной вариант для дверей, это двери без стекла. Это к вопросу о замене дверей.

Согласно СНИП 2.01.02-85 "Пожарная безопасность зданий и сооружений" пункт 6.18, цитирую: "Двери эвакуационных выходов из поэтажных коридоров, холлов, фойе, вестибюлей и лестничных клеток не должны иметь запоров, препятствующих их свободному открыванию изнутри без ключа". Другими словами, замок может быть, но открываться он должен изнутри без ключа. Согласитесь, что при нынешней обстановке в городе, лишняя дверь с замком явно не лишняя. Вашему же требованию, свободного прохода электротехнического персонала ЖКЦ для осмотра и контроля, никто не препятствует, пускай звонят — и им откроют, хотя мне не очень понятно, что им делать в приквартирном коридоре в ночное время.

Если, судя по Вашему письму, имеют место факты хищения электроэнергии, то выявляйте их, составляйте акты, подавайте в суд и т.д. Однако вместо этого Вы предпочли выключить освещение во всех домах, тем самым косвенно обвинили жителей Киевского квартала, а как сейчас выясняется, и жителей всего города, в воровстве. Со своей стороны могу заметить, что для выявления краж электроэнергии гораздо надежнее применять технические средства контроля, чем визуальные.

И последнее, несмотря на Ваше письменное заверение о готовности восстановить освещение в проектом варианте, Ваш работник, начальник электроцеха В.А.Болдырев, в телефонном разговоре отказался выполнять какие-либо действия в данном направлении и попросил больше не беспокоить его по данному поводу.

Заканчивая письмо, обращаюсь к Вам с предложением восстановить освещение в приквартирных коридорах в проектом варианте, а также в течение августа месяца с.г. выполнить перерасчет и вернуть жителям те деньги, которые они заплатили Вам за несуществующее освещение в указанных коридорах за период с октября месяца 2002 г. по июль 2003г.

Не думаю, что сумма выплат окажется слишком большой для УЖКХ, но данное действие будет справедливо по отношению к тем людям, за счет которых вы существуете. Уверяю вас, что данный вариант будет наиболее безболезненным для вашей службы."

Комментировать данную переписку редакция не намерена в принципе. Но, казалось бы, сегодня, когда из состава квартплаты выведена данная строка расходов, Аркадий Боков должен бы праздновать победу. Ан нет. Почему? Дадим слово Аркадию Аркадьевичу:

— Видите ли, то, что происходит сегодня, на мой — повторю, только на мой! — взгляд, на самом деле является прямым нарушением Жилищного кодекса. Насколько я понимаю, стоимость оплаты электроэнергии, о которой идет речь, просто высчитывается в обход тарифа — ведь на самом деле из моей квартплаты не изымается сумма, которую я прежде платил за услуги по освещению подъезда. На таких условиях я оплачиваю стоимость электроэнергии не согласен.

От редакции. Не хотелось бы, чтобы дело экономики энергоресурсов, столь важное для нашего города, зашло в тупик...

Подготовила
Майя РУДЕНКО

ХТО І ЧИМ ВОЛОДИЄ В УКРАЇНІ

(Початок в №30)

3. Концерн "Енерго"
Концерн "Енерго" стоїть дещо окремо від основних політичних розкладів у донецькому середовищі. Створений 1992 року за ініціативою колишнього директора шахти "Жданівська" пана Нусенкіса, концерн почав активно просуватися на ринок коксу та металу. У 1994 році концерн очолює Володимир Логвиненко, нинішній заступник голови Донецької ОДА. 1999 року в "Енерго" відбулося протистояння з компанією "Данко" за Макіївський металургійний комбінат. "Енерго" при цьому програвло. Сьогодні у Верховній Раді "Енерго" представлено народним депутатом Леонідом Байсаровим і віцепікером парламенту Геннадієм Васильєвим.

Під контролем "Енерго" перебувають Українсько-ніпсько-ліберійське СП ВАТ "Концерн "Енерго", Українсько-ліберійське СП ВАТ "САВІ", зареєстрована в Голландії фірма Indec Finance B.V. (через цю фірму концерн "Енерго" співпрацює з "Укрпромінвестом" Петра Порошенка), зареєстроване в Ірландії підприємство Homertron Trading Ltd. Концерну також належать Ясиновський коксохімічний завод, ВАТ АКБ "Кредитпромбанк", ВАТ "Агрофірма "Агротис", ВАТ "Мар'їнський міжгосподарчий комбикормовий завод", шахта "Красноармійська-Західна №1", ВАТ "Регом", а також два підприємства на території Російської Федерації — шахта "Зарічна" та шахта "Костромська" на території Кузбасу.

4. Індустріальний союз Донбасу

Віталій Гайдук

Індустріальний союз Донбасу виник у грудні 1995 року. Його співзасновниками стали Донецьке регіональне відділення Академії технологічних наук України, Академія технологічних наук України, Академія економічних наук України, Донецька торгово-промислова палата, ВАТ "Азовінтек" (м. Маріуполь), ЗАТ "Візаві". Остання структура і стала найбільш визначальною в ІСД. Серед засновників "Візаві" експерти називають Віталія Гайдуга та Сергія Львовича. Вважають, що акції "Візаві" розподілилися так: 51% отримав Гайдук, 49% — Львович. Керівниками ІСД є Сергій Тарута й Олег Мкртчян.

Нині ІСД контролює ВАТ "Азовсталь", ВАТ "Алчевський металургійний комбінат", ВАТ "Харцизький трубний завод", ВАТ "Алчевський коксохімічний завод", ВАТ "Дніпропетровський трубний завод", ВАТ "Енергомашспецсталь" агрофірми "Ольга" і "Зоря", Дізнівську птахофабрику, ЗАТ "Бахмуцький аграрний союз", ВАТ "Каранський елеватор". Через структуру Донецького індустріального союзу контролюють шахту "Красноармійська-вугілля", шахту ім. Бажана (ДХК "Макіїввугілля"), шахту "Родінська" (ВО "Червоноармійська-вугілля"), шахту "Холодна бал-

ка" (ДХК "Макіїввугілля"), шахту "Північна" (ДХК "Макіїввугілля"), шахту "Комуніст" (ДХК "Жовтень-вугілля"), шахту "Красноліманську" Корпорація ІСД контролює Авіакомпанію "ІСД-Авіа", Краматорський цементно-шиферний комбінат "Пушка", НДІ гірничої механіки ім. Федорова, ВАТ "Узнафтагазбуд" (на території Узбекистану), ВАТ "Центральний гірничо-збагачувальний комбінат", 51% акцій ЗАТ "Степнотехсервіс" (Таврійський ГЗК), 25% ВАТ "Азовмаш", ВАТ "Слов'янський завод важкого машинобудування", ВАТ "Сніжнянськхіммаш", ВАТ "Старокраматорський завод важкого машинобудування", ВАТ "Дружівський машинобудівний завод", ВАТ "Кам'янський машинобудівний завод", завод гірничорудової техніки "Горизонт", а також, спільно з ЗАТ "АРС", корпорацію "Укрвуглемаш" (шість заводів в Україні та два російські підприємства). Цій групі також належить Каміш-Бурунський залізрудний комбінат, ряд залізрудних і марганцевих ГЗК. ІСД є великим газотрестом, що закуповує газ у "Ітери", у Туркменістані й Узбекистані.

Під контролем ІСД перебуває футбольний клуб "Металур". Експерти схильні зараховувати до сфери впливу ІСД інтернет-видання Pro-Ua й "Інвест-газету".

Рік тому серед політиків ширилася чутка, що люди, близькі до ІСД, намагаються розкрутити (за допомогою тодішнього віцепрем'єра уряду Олега Дубини) проєкт "Президент-2004", при цьому на головну роль пропонували висування ІСД, директора Харцизького трубного Віктора Пантелєєнка. Основною завадою на шляху втілення проєкту стала сварка, а потім і відверте протистояння Віталія Гайдуга й Олега Дубини.

5. Брати Ключєви

Під контролем братів Ключєвих є такі підприємства, як "Донбаскабель", "Донецьккокс", Артемівський завод з обробки кольорових металів. Також Ключєви мають зацікавлення в регіональній енергетиці. Нині вони є одними з найближчих помічників і соратників прем'єр-міністра Віктора Януковича.

6. "Укрінтерпродукт"

Структура нинішнього народного депутата Олександра Лещинського. Вона стоїть окремо від інших донецьких структур, а з Рінатом Ахметовим Лещинський намагається підтримувати нормальні стосунки, водночас не лягаючи у фарватер цього "господаря Донбасу".

"Укрінтерпродукт" є найбільшим оператором на українському ринку продовольчих товарів. Йому належать пакети акцій 18 хлібокомбінатів у Донецькій, Кіровоградській і Київській областях, двох цукрових заводів на Хмельниччині, кондитерських фабрик, м'ясокомбінатів, зокрема 66,7% Шахтарського комбикормового заводу, 32,89% Артемівського елеватора, 61,35% ВАТ "Хлібпром", 37,3% Вінницького переробного підприємства, 13,22% ВАТ "Бериславська харчосмакова фабрика" (Херсонська область), 23,46% ЗАТ "Донм'ясопром", 24,95% Гайсинського консервного заводу (Вінницька область), 33,1% Макіївського м'ясокомбінату, 20,56% Красноармійського м'ясокомбінату, 26,4% Макіївського заводу продуктів, 27,52% Макіївського заводу безалкогольних виробів, 68,04% Маріупольського рибоконсервного комбінату, 100% Макіївської кондитерської фабрики, 16,77% Харцизького заводу харчоконцентратів, 14,78% Донецького м'ясокомбінату, 100% Макіївського м'ясокомбінату, 20,17% ЗАТ "Будматеріали" (м. Слов'янськ), 10,62% ЗАТ "Донецьке автотранспортне підприємство", 18,36% донецького готелю "Україна", 85% науково-юридичної корпорації "Спектр", 82,2% донецького крупнопанельного домобудівництва, 38% ЗАТ "Колос", 24,93% Експериментально-досл-

ідного заводу (м. Київ), 18,44% Вінницького підшипникового заводу, 24,49% ЗАТ "ДОТІ" (м. Донецьк), 24,8% ЗАТ "Альтаір" (м. Горлівка).

Останнім часом Лещинський вирішив зайнятися рибним промислом у Криму.

7. "Радон"

Невелика ФПГ, очолювана Володимиром Скубенком, не бере активної участі у політичному житті. Попри це, "Радон" володіє значними промисловими активами. У складі АТ "Радон": збагачувальна фабрика коксівного вугілля у м. Горлівка, збагачувальна фабрика "Калінська" виробничою потужністю 1,5 млн. т на рік; завод із збагачення вугільного дріб'язку потужністю 60 т/год із вихідної сировини (введено в експлуатацію 1996 року); завод із збагачення вугільних шламів потужністю 100 т/год з вихідної сировини (введено в експлуатацію 1997 року); завод з розливу безалкогольних напоїв продуктивністю 1200 000 пляшок на місяць. Є акціонером таких підприємств: спільне українсько-британське підприємство "Міжнародні вугільні технології" (35% акцій), Ясинівський коксохімічний завод, м. Макіївка (15% акцій), електромеханічний завод "Радонмаш", м. Донецьк (95% акцій), машинобудівний завод "Донецькпримаш", м. Донецьк (42% акцій), два сільськогосподарські закриті акціонерні товариства загальною площею ріллі близько 8000 га.

Група "ТРУДОВА УКРАЇНА"

Одна з найвпливовіших політичних і бізнесових груп також має складну структуру. Вперше про неї заговорили у середині 90-х. Спершу це була політична партія "Трудова партія України" проросійського лівоцентристського спрямування. У 1998 році вона прогнала вибори до Верховної Ради, однак кілька депутатів, які потрапили до парламенту, виграли вибори в мажоритарних округах, вирішили створити групу "Трудова Україна". Влітку 1998-го Трудову партію України очолює нардеп, герой конституційної ночі Михайло Сирота. Наступного року в партії відбувся розкол. Сирота з незначною кількістю однодумців відійшов і забрав партійний бренд. Основні фінансисти партії залишилися, при цьому зареєстрували партію "Трудова Україна" з народним депутатом Ігорем Шаровим на чолі. У 1999 році "ТУ" відіграла роль одного зі штабів під час виборів Леоніда Кучми, на який було покладено креативні функції. У листопаді 2000 року партію очолює Сергій Тігіпко.

Впливовість групи визначається близькістю до президента двох основних її гравців — Віктора Пінчука (зять Л. Кучми) й Андрія Деркача (друг сестри Л. Кучми) ще з дніпропетровських часів. У той же час спостерігають приховане протистояння між Андрієм Деркачем і Віктором Пінчуком, яке урівноважують інші фігури (Ігор Шаров, Дмитро Табачник).

Тепер група "Трудова Україна" є конгломератом кількох ФПГ. Під контролем "ТУ" перебувають Національний банк України (С. Тігіпко), посади віцепрем'єра з гуманітарних питань (Д. Табачник), міністра екології та з питань європейської інтеграції (В. Хоросковський), міністра транспорту (Г. Кірна).

У парламенті група представлена фракцією у складі 43 депутатів. Сьогодні "Трудова Україна" має таку структуру.

1. Група "Інтерпайп"

Групу створив 1990 року 30-річний кандидат технічних наук Віктор Пінчук. Спеціалізація "Інтерпайпу" — металургія, труби великого й середнього діаметрів. Віктор Пінчук свого часу активно працював у проєктах, пов'язаних з іменем Павла Лазаренка. Проте після 1997 року

Віктор Пінчук

він вчасно переорієнтувався й відійшов від Павла Івановича. Десь наприкінці 1997-го — на початку 1998 року склався громадянський шлюб Віктора Пінчука з донькою президента Оленою Франчук. У 2002-му в одному з кийських РАГСів стосунки узаконили. Завдяки цьому шлюбу Пінчук не лише закріпився в політиці та бізнесі, але й зміг врятувати дніпропетровську команду від повного розгрому після того, як Павло Лазаренко потрапив у опалу. У червні 2003-го у Віктора й Олени Пінчук народилася донька Катерина.

Сьогодні у складі групи перебувають Науково-виробнича інвестиційна корпорація "Інтерпайп", українсько-американська компанія "Байп", акціонерний банк "Кредит-Дніпро", власності "Інтерпайпу" — ВАТ "Нижньодніпровський трубний завод", ВАТ "Новомосковський трубний завод", ЗАТ "Нікопольський завод безшовних труб", ВАТ "Нікопольський завод феросплавів", 6 цукрових заводів (Сумське-Степанівський, Воронізький, Низівський, Бурунський, Чупахівський, Пивненський).

Найбільшими акціонерами та клієнтами банку "Кредит-Дніпро" є Українсько-американське товариство з іноземними інвестиціями "Логоімлек", ВАТ "Нижньодніпровський трубокатний завод", АТ "Південформатика", ВАТ "Нікопольський південнотрубний завод", ЗАТ "Нікопольський завод нержавіючих труб", ВАТ "Алчевський металургійний комбінат", ВАТ "Дніпропетровський завод з ремонту й будівництва пасажирських вагонів", ВАТ "Алчевськкокс", ЗАТ "Промарматура", "Сетаб Україна", ВАТ "Завод "Дніпропрес", ВАТ "Дніпровський металургійний завод ім. Комінтерну", "Інтерпайп" управляє активами дніпропетровського ВАТ "Втормет" і нікопольського ЗАТ "Ремонтний завод".

Віктор Пінчук, за даними української преси, отримав також контроль над курортно-рекреаційним комплексом Криму.

Упродовж тривалого часу "Інтерпайп" є головним спонсором московського Театру імені Ленінського комсомолу ("Ленком").

У складі медіа-імперії Віктора Пінчука перебувають телевізійні канали СТБ, "Новий", ICTV, дніпропетровський 11-й канал, газета "Факти й коментарі".

2. Середовище Андрія Деркача

Андрій Деркач

Народний депутат Андрій Деркач є людиною, близькою до президента. Російські ЗМІ повідомляють невідвержену інформацію про те, що Деркач є похресником Леоніда Кучми. Принаймні Леоніда Даниловича Андрій Леонідович знає ще з дитячих років: Кучма та батько Деркача були давніми приятелями,

ще з часів роботи на "Південмаші". Згодом Деркач-старший очолює Службу безпеки України, нині є народним депутатом України. Деркач-молодший закінчив Академію ФСБ Росії та отримав кілька цивільних дипломів.

Даних про структуру бізнесу Деркача-молодшого знайти не вдалося. З розрізаних даних випливає, що Деркач-молодший має інтерес у фармакології, торгівлі зброєю та нафтою. На ринку зброї минулого року його інтереси перетнулися з інтересами голови РНБО України Євгена Марчука, і всі ми стали свідками захоплюючого обміну компроматами.

У 2000 році бізнес Андрія Деркача, точніше його сегмент, пов'язаний із залізничними перевезеннями, постраждав внаслідок дій Георгія Кірна — людини, також пов'язаної з середовищем "Трудової України". Тоді газета "Київський телеграф", власником якої є Андрій Деркач, опублікувала низку критичних статей про діяльність Кірна на посаді керівника "Укрзалізниця". В підсумку міжнародними перевезеннями, до яких мав причетність Андрій Деркач, і через які, власне, посварився з Кіркою, став займатися інший чільний діяч "Трудовиків" — екс-львів'янин Олександр Єдін. Він у підсумку і помирих Андрія Деркача з Кіркою.

Більше відомо, на що витрачають кошти Деркача-молодшого. Він має власний затратний політичний проєкт під назвою "Центр" (із гаслом "Рух України в Європу разом із Росією"). Також Андрій Леонідович активно захищає російськомовні ЗМІ в Україні, підтримує тісні стосунки з Українською Православною Церквою Московського патріархату, щедро жертвує на спільні з УПЦ-МП акції й активно позиціонує себе як найбільш просвіськовий політик в Україні.

Під контролем Андрія Деркача перебувають ТРК "Ера", газета "Київський телеграф", інтернет-видання "Версії", кілька радіостанцій.

Нещодавно видання пана Деркача "Київський телеграф" стало предметом обговорення Леоніда Кучми та представників медіа. На запитання про ставлення президента до публікацій у газеті "Київський телеграф", які принижують гідність Тараса Шевченка, президент сказав, що сприймає це "крайне негативно". "Я думаю, хтось знайде, хто в піку дасть. Я б це зробив із задоволенням, чесне слово", — сказав глава держави. Коли журналісти пояснили, що назване видання належить Андрієві Деркачу, Леонід Кучма додав: "Я даю вам можливість зробити те, що сказав".

У листопаді 2002 року близький до Андрія Деркача журналіст Тарас Аврахов очолює прес-службу Кабінету Міністрів України.

3. Середовище "Інтер-Контакт"

Олександр Єдін

Фірму "Інтер-Контакт" створив Олександр Єдін у 1991 році (сьогодні він народний депутат України). Виходець зі Старосамбірського району Львівської області, працював у військовій розвідці, побував у Мозамбіку, Анголі, Афганістані. Вільно володіє кількома іноземними мовами, вмів керувати літаком-винищувачем (бойовий наліт — понад 1500 годин). З 1986 року — на комсомольській роботі.

Створений Єдиним "Інтер-Контакт" сьогодні контролює автомобільні перевезення вантажів — у тому числі за кордон, а також міжнародні залізничні перевезення. "Інтер-Контакт" фактично взяв

під свій контроль асоціацію міжнародних експедиторів і перевізників України. Наразі народний депутат Олександр Єдін є одним з найвпливовіших фігур у "Трудовій Україні".

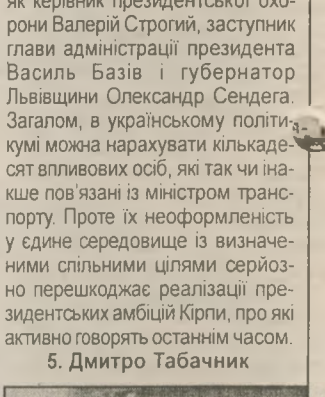
4. Георгій Кірна

Георгій Кірна

Міністр транспорту України і керівник "Укрзалізниця" Георгій Кірна є однією з найвпливовіших фігур українського політикуму. Він входить у перше коло людей, наближених до президента України. Під його контролем перебувають "Укрзалізниця", морські та річкові порти, авіаперевезення. У сфері його впливу перебувають такі особи, як керівник президентської охорони Валерій Стрільний, заступник глави адміністрації президента Василь Базів і губернатор Львівщини Олександр Сендега. Загалом, в українському політикумі можна нарахувати кілька десятків впливових осіб, які так чи інакше пов'язані із міністром транспорту. Проте їх неформальність у єдине середовище із визначеними спільними цілями серйозно перешкоджає реалізації президентських амбіцій Кірни, про які активно говорять останнім часом.

5. Дмитро Табачник

Дмитро Табачник

Нинішній віцепрем'єр уряду з гуманітарних питань, доктор історичних наук Дмитро Табачник нібито стоїть збоку великого бізнесу. Свого часу Табачник був керівником виборчої кампанії Леоніда Кучми у 1994 році, а після його перемоги — главою адміністрації президента (1994 — 1996), звідки пішов із скандалом, пов'язаним із незаконним присвоєнням йому військового звання полковника. Оглядачі ж стверджували, що реальною причиною відставки Табачника стало те, що він фактично монополізував доступ до глави держави. Згодом Табачник став народним депутатом, радником президента. Президент йому довіряє, хоча після опали 1996 — 1997 років сам Дмитро Володимирович намагається не надто наближатися до Кучми.

Нині в бізнесі більше задіяний молодший брат Дмитра Табачника, Михайло. Під його контролем перебуває фірма "ТіКо" (мережа заправок та супермаркетів). Компанійоном Табачника-молодшого є народний депутат Олександр Третьяков, який, як не дивно, належить до середовища "Нашої України". За неперевіреною інформацією, близьким до пана Третьякова є зять народного депутата України Геннадія Удовенка.

Костянтин БОНДАРЕНКО "Львівська газета", 17.07.2003

(Далі буде)

“ЯК СТАТИ ЗІРКОЮ”, АБО СКІЛЬКИ КОШТУЄ ПОПУЛЯРНІСТЬ

Чи не наймасовіший за масштабами дитячий благодійний фестиваль (1500 учасників) відкрив ще сім молодих талановитих співаків, але чи стануть вони “зірками”, чи залишаться “нереалізованими”, так само як і лауреати попередніх років? Тим часом “Золота жарптиця” від “Таврійських ігор” залишилася цього року без господаря. Особливих досягнень в галузі музики та масових видо-вищ в Україні, виявляється, нема. Що це, криза? Свою думку з цього приводу висловила співачка Ірина Шинкарук — лауреат багатьох всеукраїнських та міжнародних конкурсів, викладач вокалу кафедри естрадного мистецтва Національного університету культури й мистецтв, член журі та ведуча VI Всеукраїнського благодійного дитячого фестивалю “Чорноморські ігри”.

— Отже, в Україні немає кому співати? Таланти вичерпалися?

— Зовсім ні. Талановиті молоді достатньо. Я мала змогу переконатися в цьому, оцінюючи учасників Чорноморських ігор. Те, що я побачила, справило на мене сильне враження. Потенціал — потужний. Є діти, які вже в 7-річному віці поведуться на сцені професійно, наприклад киянка Марієтта Іванова. А коли співали Аліна Стародумова та Артем Белеуш, відчувала “мурашки по тілу” (Артем фон “заіграв” “Арлекіно”, що могло розплакатися).

— Наскільки об’єктивною можна вважати оцінку журі, адже фестивалю досі не дав України справжніх “зірок”? Чи варто взагалі брати участь у таких фестивалях?

— Жоден фестиваль не бере відповідальності за подальшу долю виконавця. Це лише можливість показати себе й перевірити свої сили. Крім того, люди, які займаються шоу-бізнесом, як правило, цікавляться такими акціями. В один з конкурсних днів до мене підходили з питанням “коли почнуть виступати старші?” Мовляв, треба подивитися й відібрати хлопчиків для бойзбенду.

За роки своєї артистичної діяльності я перемагала в чотирнадцяти фестивалях. Ну і треба працювати далі.

Так, фестиваль — це можливість “засвітитися” — один раз, але головне — це можливість зав’язати корисні знайомства, контактувати з продюсерами, забезпечити собі подальше просування. У свій час “Ялта”, “Червона рута” дали мені величезний поштовх.

Хоча тепер “Червона рута” вже не має тих позицій, що тримала на початку 90-х...

Раніше в Україні існував Міжнародний фестиваль “Веселад” (його більше не фінансують) і ще дитячі телепрограми “Крок до зірок” і “Зіркі на сцену” (колишні “Фант-лото Надія”). Знову ж таки, колишні, вони мали державну підтримку і самі вишукували талановитих дітей, щоб втримати програму в ефірі. А тепер це комерційні проекти, а значить, доступні не всім. Обдаровані діти з маленьких містечок і сіл, як правило, просто не мають можливості потрапити до Києва. Батьки не спроможні заплатити за аранжування, за костюми, та й навіть за проїзд до Києва.

“Чорноморські ігри” сьогодні чи не єдиний загальнодоступний спосіб “засвітити” дитину на всю Україну, бо це благодійний фестиваль. Це не є конкурс, на якому заробляють гроші. Тому він максимально об’єктивний. Подивіться на склад журі: Остап Стахів — організатор масових видо-вищ зі Сполучених Штатів Америки, генеральний продюсер музичного каналу М-1 Валентин Коваль, продюсер студії ГРiН-рекордз Ігор Добролежа, співачка Каріна, Олег Грінченко — композитор-аран-

жувальник, Дмитро Криворучко — заслужений діяч мистецтв України, генеральний директор “Таврійських ігор”, Олександр Леоненко — заслужений артист України, доцент хореографії, головний балетмейстер театру драми та музичної комедії в Миколаєві.

Оцінюють виконавця в комплексі: вокал, тембр, інтонавання, оригінальність, артистизм, пластику. Але на першому місці — енергетика: дитина робить це по-справжньому і заряджає інших чи поводиться штучно.

Навіть якщо ти зацікавив одного з членів журі — це вже результат. Скажімо, продюсерів музичного каналу сподобалась одна дуже артистична дівчинка. Вона не пройшла до фіналу, але для шоу-бізнесу, на його думку, цілком придатна. Тобто завдяки таким фестивалям створюється потужна база даних.

— Що заважає всім цим талантам “спалахнути”?

— Репертуар — головна і далеко не нова проблема як для дорослих, так і для дітей. Нових хітових пісень все менше. Близько 70% переспівів — діти використовують чужі відомі пісні, або ж навіть невідомі, але такі, що вже виконувалися на фестивалях і з якими вже перемагали. І більшість цих пісень — дорослі. Співають про кохання, співають класику — адажіо, арії з мюзиклів, українські патріотичні, народні пісні, італійською, англійською мовами. Часто зустрічається дуже цікавий тембр. Але неправильні підібраний репертуар, неорганічна манера псується враження і просто не дозволяють розкрити весь потенціал вокаліста. 15-річна дівчинка, затягнута у вечірню сукню, співає чужу “дорослу” пісню. Це ніби вдягнути чужу сорочку... Але ж бачиш, що в очах у неї “чортеня” і по-справжньому дитяча пісня розкриває її всю. Набагато краще звучать діти, які працюють з викладачами. А взагалі, криза репертуару стосується всіх. Як тільки з’являються нові хітові пісні, ми матимемо змогу почути нові дивовижні голоси.

— Що потрібно для того, щоб опинитися в ефірі рейтингової радіостанції?

— Потрібно бути “у форматі”. “Не формат” — універсальна, порівняно ввічлива форма відмови. Думаю, для того, щоб бути у форматі, потрібно платити гроші. Столичні радіостанції беруть, як правило, тільки вже “розкручений” музичний матеріал. “Просувати” ж в ефірі нові пісні мають шанс тільки суперпопулярні “зірки”.

Взагалі парадокс виходить: українські виконавці виявляються неформатними у власній країні. Я не знаю, як це пояснити.

— Але є ще музичні новини. Теле- або радіопроекти музичних новин, по суті, повинні охоплювати все, що відбувається у світі професійної музики, все, що відбувається у вітчизняному шоу-бізнесі, до речі, не надто багатому на події.

— Чесно кажучи, я дуже давно не з’являлася в таких програмах. Раніше це було безкоштовно, ще 10 чи навіть 5 років тому

Тепер же створити інформаційний привід — новий кліп, новий альбом, гастрольний тур — це зовсім не досить, для того, щоб з’явитися в новинах, скажімо, у “Мелорами”. Сюжет в інформаційній музичній програмі — це окремі розцінки, в залежності від його тривалості. Платиш за те, щоб до тебе на “подію” надіслали знімальну групу — журналіста й оператора, а потім показали в ефірі твоє хвилине інтерв’ю. Звичайно ж, мова йде не про всі телекомпанії, але більшість практикують саме такий похід: говорять, що подія їх в принципі не цікавить, але якщо заплатите...

— Щоб розраховувати на тривалу присутність на екранах, треба, як мінімум, зняти кліп. Скільки коштує зняти якісний конкурентоспроможний кліп?

— Різні компанії виставляють різні цифри, але якщо говорити про кіноплівку, то не менше ніж 7 тисяч (звичайно ж у.о.). В середньому 10 — 15 тисяч. Зрозуміло, чим більше — тим краще...

— Один з ваших кліпів — “Ти минаєш” — отримав нагороду “Територія А” за спецефекти, а на зйомки останнього — “Де ти, де я” — взагалі запросили російського кліпмейкера А. Новосьолова. Залучення московських професіоналів обходиться дорожче, ніж робота з вітчизняними?

— Зовсім ні. Андрій Новосьолов знімав для Гребенщикова, Пугачової, Кіркорова й багатьох інших російських зірок. Але вартість роботи режисера вимірюється не його національною приналежністю, а рівнем професіоналізму. Звичайно ж, іменитий режисер коштуватиме дорожче. Але є ще фактор зацікавленості самого кліпмейкера. Якщо йому імпонує робота з виконавцем, якщо його захоплює ідея, він піде назустріч.

— Скільки часу треба, щоб кліп побачили, помітили і запам’ятали виконавця?

— Мінімум 2 тижні кліп повинен з’являтися на кількох каналах по 3 — 5 разів щодня. Перший тиждень — це один канал, як правило, ексклюзив, потім ротация на інших каналах. Усього близько 100 ефірів. Є виконавці, що купують відразу близько тисячі ефірів, звичайно ж, не для одного кліпу. Вважається, що більш доцільно отримати максимальну кількість виходів на одному певному каналі, глядацька аудиторія якого вас більше цікавить.

— Скільки коштуватиме трансляція кліпу, скажімо, на музичному каналі?

— Музичні канали (власне, так само, як і інші) перш за все переглядають кліп, щоб мати уявлення про його рівень.

М-1 після уважного вивчення кліпу визначає його форматність (відповідність загальному стилістичному напрямку каналу) і категорію (А, В, С).

Віднесення до категорії А об’єднує безкоштовну трансляцію кліпу, якщо його присутність удвічі збільшує рейтинг каналу. Сюди потрапляють кліпи “суперзірок”.

Категорія В — для відомих виконавців: 30 — 40 у.о. за один вихід. Прем’єрний і ексклюзивний покази здійснюються безкоштовно.

“Форматні” кліпи “нерозкручених” артистів мають найбільше шансів потрапити в категорію С — від 100 до 300 у.о. за показ.

Більш “демократичний” підхід практикує О-ТВ, у залежності від багатьох факторів ціна однієї демонстрації починається з 30 у.о. Двохвилинний сюжет у музичних новинах, що виходять 7 разів на день, — 350 у.о.

Нещодавно в одній з київських газет побачила розцінки інших всеукраїнських каналів. Дізналася, що приміром, телеканал Інтер розкручуванням початківців не займається. Якщо

ж кліп сподобається і буде відіграти форматом, один показ в ефірі коштуватиме від 600 у.о. А в ефірі Нового каналу можна з’явитися рано вранці (у програмі “Підйом”) або вночі (“Зона ночі”). Хвилинка ранкового ефіру — 350 у.о., нічного — 120 у.о. Журналіст посилався на розцінки PR-відділу.

Чим відоміший виконавець, тим дешевше, або навіть безкоштовно, склавши угоду.

ICTV пропонує інформаційний сюжет у програмі “Факти” (від 300 до 1000 у.о. залежно від тривалості та часу виходу в ефір) і участь у програмі “Коронне блюдо” с Ольгою Бурою (від 500 у.о.). Дуже відомі персони беруть участь безкоштовно.

— Насправді, це абсурд. В усіх цивілізованих країнах канал платить виконавцеві за використання його творів в ефірі. Наскільки виправдують себе такі витрати? Чи є більш дешеві способи заявити про себе?

— Справа в тому, що візуальна реклама, як відомо, найбільш ефективна в цьому випадку. Коли звучання пісні підкріплене відеорядом, її забути важко. Це вкрай необхідно починаючим виконавцям. Публіка повинна знати співака “в обличчя”.

Ціна такої “впізнаності” справді дуже висока. Саме тому багато хто з уже іменитих артистів просто відмовляються знімати кліпи.

Особисто я, наприклад, не змогла б сама оплатити повномасштабну ротацию кліпу на рейтинговому каналі. Насправді, я взагалі ніколи не платила за те, щоб з’явитися на екрані. Власне, ніщо з виконавців не оплачує свій ефірний час самотужки. Часта поява на екрані свідчить про підтримку якоїсь комерційної структури. Безкоштовно канал може погодитися тільки на одноразовий показ.

Є ще один спосіб: працювати по бартеру — розплачуватися за ефір виступами на якихось акціях чи концертах. Але це вже після набуття популярності.

— Виходить, без спонсорів ніяк не обійтись?

— Або без продюсера. Продюсер активізує власні зв’язки, залучає спонсорів, вишукує інші фінансові і не фінансові можливості.

— Відкривши щорічний музичний реєстр, легко переконатися, що продюсерів в Україні не бракує. Є, зокрема, й продюсерські та мистецькі агенції.

— Чи може юне, нікому не відоме дарування з провінції звернутися до такої агенції? Чи є шанс?

— Як правило, агенція сама вибирає, з ким працювати. Звичайно ж, їм вигідніше брати “нульового”, нікому не відомого виконавця, з якого можна зробити все, що завгодно.

В буквальному значенні цього слова, усе, що вважається потрібним, — використати його, заробити на ньому гроші. Власне, це і входить у поняття “музичний проект”.

Такий проект існує два, максимум три роки. І все. Далі він уже не приносить прибутків, і виконавця “викидають”. Згадайте, наприклад, Юрка Юрченка з “Територією А” — це був проект. Він закінчився. Я підтримую гарні стосунки з Юрком, але як виконавця його, на жаль, більше не бачу. Далі — “Вхід у зміну взуття” — вони ніби-то й є, але їхніх час вичерпався, і ми їх не чуємо.

“Льоми-Льом” — один з найбільш успішних “проектів”. Хлопці зробили максимум за відведений їм час, самі зробили себе, але...

— На такому проекті заробляє продюсерська агенція чи виконавець?

— Звичайно ж, агенція. Якщо беруть людину — такий собі чистий лист, і роблять з нього

ЩОСЬ... Хоча заробити сьогодні на комусь гроші — справа не легка. Рахуйте самі: щоб організувати сольний концерт, треба забезпечити якісний звук і світло А це близько 1000 у.о. Плюс професійний балет (а це 30 — 50 у.о. за виступ кожної особи), костюми, промо і таке інше. Все вимагає грошей.

Я отримувала чимало пропозицій працювати з продюсерами. Але щоразу від підписання контракту мене утримували якісь моменти — кабальні, на мій погляд.

Наприклад, щодо репертуару. Репертуар, відповідно до контракту, вибирає і формує сам продюсер, а співак повинен просто озвучити його. Для мене це не прийнятно, я — людина творча, сама займаюсь поезією, пишу тексти і вважаю, що я вправді співати те, що мені подобається. А робити те, що нав’язують проти моєї волі, — так працювати я не згодна. Хоча, в основному, контракт передбачає оптимальні умови для роботи: на час дії контракту ти зобов’язуєшся не одружуватися, не народжувати дітей і таке інше. Все це необхідні розумні обмеження.

— Але як же знайти собі продюсера, якщо ти молодий початківець-музикант, єдиний досвід якого — хіба що участь у студентській самодіяльності і кілька виступів у місцевих клубах? Ким і чим треба бути, щоб тобто зацікавилися? — з цим питанням ми звернулися до Василя Вовкуна та Галини Крюкової, продюсера співачки Ольги Крюкової.

В. ВОВКУН: Проблема треба розглядати в іншій площині. Некритичне відношення до самих себе. Причому це набирає масовості! Таке враження, що ось у мене є руки, ноги, рот, дайте мені мікрофон, і я вже почну співати...

Чи має право людина вступати в мистецтво чи не має — оце найактуальніша проблема. Багаті батьки просувають своїх дітей на сцену, незважаючи на те, чи є голос, нема голосу; замовляють пісню, дають в руки мікрофон, і виходить, дитина “звихнула” з самого несвідомого початку. Вона стає калікою в сенсі її подальшої творчої долі, бо за відсутності даних вона може ніколи не стати співачкою.

Щоб зацікавити продюсера, треба бути насамперед особистістю, інеординарною. Ніхто про це сьогодні не думає, всі прагнуть мавпувати, а мавпування — це не мистецтво, це самодіяльність.

Всі хочуть відразу на сцену, а де ті фахові школи, які готують вокалістів? Раніше, за радянських часів, на фестивалі, скажімо, в Ялту приїжджали конкурсант-педагогами.

В мене щотижня від трьох до десяти відвідувачів, які приносять свої матеріали-записи з новою музикою, з новими іменами, але з них хіба що 0,001 справді заслуговують на увагу, все інше — вкрай низького рівня.

Г.КРЮКОВА: Треба говорити про комплекс здібностей — працьовитість, добре треноване тіло, голос, зовнішність, але на першому місці такі особистісні.

Ідеться про дещо спекулятивну річ, яка дуже вабить нас, слов’ян. Це формула “Я співаю душею”. Уявіть собі танцюриста балету, з кривими ніжками й поліартритом. який виходить на сцену й заявляє, що буде танцювати душею... Смішно, правда? Щоб танцювати, треба мати, як мінімум, ноги. А от коли йдеться про спів, тих хто бажав “співати душею”, виявляється більше, ніж професіоналів. Професіоналів вокалістів, таких, що мають консерваторську чи іншу музичну освіту, в українській естраді можна перерахувати на пальцях.

— Як ж суму треба викласти у талановитого виконавця, щоб зробити його “зіркою”?

В.В.: Почнемо з того, що професійне аранжування коштує 200 — 600 у.о., текст — від 100 до 1000 у.о., в залежності від “іменитості” поета.

Але ж треба ще підготувати людину до сцени, а це — хореографі, стилісти, костюми, стандартний PR (газетні публікації й обкладинки журналів), зйомка кліпу й випуск альбому. Все це не малі гроші. В Україні мінімум 20 — 50 тисяч у.о., в Росії цифри набагато серйозніші.

— Але існують ще різноманітні музичні фестивалі і конкурси, що проголошують своєю метою народження “зірок”.

В.В.: Ті фестивалі, які є в нас, нічого не дають. Ну переміг. Ну і що?

Треба працювати далі. Жоден фестиваль не бере відповідальності за подальшу долю виконавця. Тільки засвітить, якщо це комусь цікаво.

Сьогодні професіонали роблять конкурси, щоб розподілити по десять “штук” в кишеню один одному. Це не є фестиваль-відкриття, це фестиваль альтруїстський. Просто на цьому роблять собі імідж. Фестивалів море — регіональних, локальних, але немає професійних.

Власне, я, на місці початківця, на жоден фестиваль би не пішов.

Я би працював над собою і сам би себе просував.

Бесіду вела
Тетяна ВОЗНА